

Vergaderjaar 2025–2026

26 234

Vergaderingen Interim Committee en Development Committee

Nr. 316

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 maart 2026

Hierbij stuur ik u, mede namens de Minister van Financiën, de geannoteerde agenda over de inzet van het Koninkrijk der Nederlanden voor de Voorjaarsvergadering van de Wereldbank. Deze vindt van 13 tot en met 18 april 2026 plaats in Washington D.C.

Het centrale thema van de vergadering is de bevordering van werkgelegenheid en economische kansen (*Building Prosperity Through Policy*), een prioriteit die nauw aansluit bij de inzet van het Koninkrijk op duurzame en inclusieve groei. De Wereldbank zet hierbij vooral in op een voorspelbaar, transparant en eerlijk regelgevingskader voor bedrijven, omdat de private sector de motor is voor banen en groei.

In de bijeenkomst van het *Development Committee* zal ik namens het Koninkrijk specifiek aandacht vragen voor fragiele regio's, klimaatadaptieve programmering en versterking van de financiële fundamenten en schuldhoudbaarheid in klantlanden. Daarbij zal ook het belangrijke werk van de Bank in wederopbouwvraagstukken aan de orde worden gesteld. De Minister van Financiën neemt namens het Koninkrijk deel aan een ministeriële rondetafel over de wederopbouw van Oekraïne.

De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
S.W. Sjoerdsma

Geannoteerde Agenda voor de inzet van het Koninkrijk der Nederlanden tijdens de vergadering van het Development Committee (DC) van de Wereldbank

Voorjaarsvergadering 13–18 april 2026, Washington D.C.

Aanleiding

De Voorjaarsvergadering van de Wereldbankgroep vindt plaats van 13 tot 18 april 2026 in Washington D.C. De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking vertegenwoordigt het Koninkrijk in het *Development Committee*, het hoogste overlegorgaan van de Wereldbank. Het Koninkrijk benut deze gelegenheid om het strategisch partnerschap met de Wereldbank te versterken.

De vergadering vindt plaats in een internationale context die wordt gekenmerkt door geopolitieke spanningen, economische onzekerheid, hoge schuldenniveaus en snelle technologische ontwikkelingen. Deze omstandigheden vergroten het belang van effectieve multilaterale samenwerking om deze mondiale uitdagingen aan te pakken, waaronder binnen de Wereldbankgroep en het IMF.

Het centrale thema van de voorjaarsvergadering is de rol van beleid bij het bevorderen van werkgelegenheid en economische kansen (*Building Prosperity Through Policy*), een prioriteit die aansluit bij de inzet van het Koninkrijk op duurzame en inclusieve groei. Daarnaast staan onder meer een ministeriële rondetafel over Oekraïne en een evenement over de nieuwe waterstrategie van de Wereldbank op het programma.

Hieronder volgt een nadere toelichting op de agenda en de inzet van het Koninkrijk.

De Wereldbankgroep

De internationale financiële architectuur is de afgelopen tien jaar zichtbaar verschoven. Waar multilaterale ontwikkelingsbanken een decennium geleden verantwoordelijk waren voor minder dan 30% van de totale lange-termijn financiering aan lage en lagere middeninkomenlanden, ligt dat aandeel inmiddels boven de 50%¹. De Wereldbankgroep behoort met circa USD 120 miljard aan nieuwe financiële toezeggingen in 2025 tot de grootste multilaterale ontwikkelingsfinanciers² en ondersteunt meer dan 180 landen met leningen, garanties, beleidsadvies en technische assistentie. De Wereldbank onderscheidt zich door de combinatie van middelen, kennis en private kapitaalmobilisatie in landenprogramma's op een schaal die weinig andere instellingen kunnen evenaren.

Voor het Koninkrijk is de Wereldbank een strategische partner op stabiliteit, handel en welvaart. Economische ontwikkeling vergroot kansen voor handelsrelaties, versterkt regionale stabiliteit en kan migratiedruk verminderen door perspectief te bieden aan burgers in herkomstlanden. Daarnaast speelt de Wereldbank voor het Koninkrijk – als aandeelhouder en donor – een belangrijke rol in het versterken van de banden met het mondiale Zuiden.

¹ <https://blogs.worldbank.org/en/opendata/international-debt-report-2025--when-relief-isn-t-enough---lmics?>

² <https://www.worldbank.org/en/about/annual-report/financial-summary>

Het Koninkrijk heeft binnen de Wereldbank substantiële invloed via de kiesgroep van 13 landen³, waaronder Oekraïne, en levert als vaste vertegenwoordiger van de kiesgroep de bewindvoerder in de Raad, en behartigt daarbij de belangen van de gehele kiesgroep.

Binnen deze institutionele context wordt periodiek gekeken naar de *governance* en vertegenwoordiging van aandeelhouders binnen de Wereldbankgroep.

Shareholding

Tijdens de Jaarvergadering in oktober 2025 presenteerde de Wereldbank een update over het proces van stemrechtherziening, de zogenaamde *Shareholding Review*. Dit vijfjaarlijkse traject ziet op de verdeling van stemrechten tussen aandeelhouders. Omdat een consensus tussen aandeelhouders ontbreekt, zal de Wereldbank naar verwachting adviseren om de *Review* af te ronden zonder een stemrechtherziening. De onderdelen waarop wel consensus is, zoals het zogenaamde *Voice* traject dat gericht is op het versterken van de positie, invloed en betrokkenheid van lage-inkomenslanden binnen het bestuur en de besluitvorming van de Wereldbank, zal wel worden voortgezet.

Deze institutionele ontwikkelingen vinden plaats in een context waarin de Wereldbankgroep een steeds belangrijkere rol speelt bij het ondersteunen van landen en regio's die worden geconfronteerd met conflict, economische schokken en wederopbouw.

Regionale context, stabiliteit en wederopbouw

De Wereldbankgroep draagt in dergelijke situaties bij door schade- en behoefteanalyses uit te voeren, beleidsdialogen met overheden te ondersteunen, en financiering te mobiliseren voor herstel en wederopbouw. Daarbij kan de Wereldbank verschillende instrumenten inzetten, zoals leningen, garanties en trustfondsen. In contexten waar overheden beperkt functioneren of waar de institutionele randvoorwaarden onvoldoende zijn, kan de Wereldbank werken via alternatieve uitvoeringskanalen, zoals VN-organisaties. Dankzij haar ervaring met aanbestedingen en programmamanagement kan de Wereldbank daarnaast bijdragen aan een doelmatige en transparante uitvoering van wederopbouwactiviteiten.

Oekraïne

De strijd in Oekraïne gaat over de veiligheid van heel Europa. Daarom zet Nederland de militaire en financiële steun aan Oekraïne meerjarig en onverminderd voort. Sinds de Russische invasie in 2022 is de Wereldbankgroep een centrale partner in de ondersteuning van Oekraïne via financiering, technische assistentie en coördinatie met internationale partners. Volgens de meest recente *Rapid Damage and Needs Assessment* worden de wederopbouwkosten voor de komende tien jaar geschat op USD 588 miljard. Dit is een toename van 12 procent ten opzichte van de vorige *Rapid Damage Needs Assessment* in februari 2024, toen de kosten van de wederopbouw in Oekraïne werden ingeschat op USD 524 miljard.

Nederland heeft via verschillende financiële kanalen bijgedragen aan noodhulp, herstel en wederopbouw. De Nederlandse inzet richt zich op bescherming en herstel van energie-infrastructuur, versterking van

³ De kiesgroeplanden zijn Armenië, Bosnië en Herzegovina, Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Georgië, Israël, Moldavië, Montenegro, Noord-Macedonië, Roemenië en Oekraïne.

publieke financiële systemen en institutionele capaciteit, en bevordering van transparantie en anticorruptie-maatregelen. Deze steun is cruciaal voor Oekraïne om de economie overeind te houden en de moraal onder de bevolking op peil te houden. De Wereldbank is nauw betrokken bij het doorvoeren van hervormingen in Oekraïne, in lijn met de EU-toetredingseisen. Bovendien levert de Wereldbank grote meerwaarde doordat zij diepgaande studies uitvoert om de economische situatie van Oekraïne voortdurend te monitoren. Het Koninkrijk zal blijven benadrukken dat effectieve monitoring en donorcoördinatie essentieel zijn om middelen doelmatig, transparant en in lijn met hervormingsdoelen in te zetten.

Naast Oekraïne speelt de Wereldbank ook een belangrijke rol in de stabilisering van Moldavië, onder meer via de *Global Concessional Financing Facility* (GCFF). Deze faciliteit verlaagt de financieringskosten van Wereldbankleningen voor middeninkomenslanden die grote aantallen vluchtelingen opvangen, zodat zij kunnen investeren in publieke diensten en economische stabiliteit.

Gaza

De humanitaire, maatschappelijke en infrastructurele schade in Gaza is groot en de wederopbouwopgave omvangrijk. Volgens de meest recente *Interim Rapid Damage and Needs Assessment* van de Wereldbank, de EU en de VN wordt de totale herstel- en wederopbouwbehoefte geraamd op meer dan USD 67 miljard. Het Koninkrijk acht een rol voor de Wereldbank-groep wenselijk gezien haar ruime ervaring met wederopbouwprogramma's en fiduciaire waarborgen, en spreekt waardering uit voor de lopende programma's voor de Westelijke Jordaanoever en Gaza.

Op 20 november 2025 richtte de Wereldbank – op basis van de resolutie van VN-Veiligheidsraadresolutie 2803 inzake het Gaza-vredesplan – het *Gaza Reconstruction and Development Fund* (GRAD) op. Het GRAD-fonds zal zich richten op herstel van basisdiensten, infrastructuur en instituties, met een nadrukkelijke rol voor de private sector, gezien de omvang van de noden en de beperkte overheids capaciteit. De Wereldbank fungeert hierbij als trustee van het fonds: zij ontvangt bijdragen van donoren, beheert deze middelen en draagt ze op verzoek over aan de op 19 februari geïnaugureerde *Board of Peace*. Deze board zal naar verwachting een rol spelen bij het prioriteren van wederopbouwinspanningen en de inzet van internationale steun. Het Koninkrijk volgt de verdere operationalisering van het GRAD-fonds met belangstelling.

Syrië

Ook in Syrië zijn de wederopbouwbehoeften groot. De herstelkosten voor schade en infrastructuur worden geraamd op USD 140–345 miljard. Circa USD 75 miljard is nodig voor woongebouwen; USD 59 miljard voor publieke infrastructuur zoals scholen en ziekenhuizen; en USD 82 miljard voor vitale infrastructuur zoals transport- en energiesystemen. Het Koninkrijk ondersteunt internationale inspanningen gericht op herstel en stabilisatie en benadrukt het belang van duidelijke politieke en institutionele randvoorwaarden voor wederopbouw en duurzame economische ontwikkeling.

De Nederlandse wederopbouwinzet richt zich momenteel onder meer op ontminning, *transitional justice*, hervorming van de veiligheidssector en steun aan het *Syria Recovery Trust Fund*. Het Koninkrijk is van mening dat internationale wederopbouwsteun alleen effectief en verantwoord kan zijn wanneer middelen transparant, controleerbaar en niet-ondermijnend voor

hervormingsprocessen worden ingezet en ondersteunend zijn aan een inclusieve transitie. Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan de Wereldbankgroep een betekenisvolle rol spelen bij herstel van publieke diensten en institutionele capaciteit.

Parallel aan deze regionale inzet bespreekt het *Development Committee* tijdens de Voorjaarsvergadering een aantal thematische prioriteiten van de Wereldbankgroep.

Thematische prioriteiten

Agenda voor het vergroten van werkgelegenheid

Tijdens de Voorjaarsvergadering van 2025 is ingestemd met de langetermijnagenda van de Wereldbank voor het vergroten van werkgelegenheid in lage- en middeninkomenslanden. Naar verwachting zullen in de komende tien tot vijftien jaar in lage-inkomenslanden circa 1,2 miljard jongeren de arbeidsmarkt betreden, terwijl naar schatting slechts 400 miljoen banen worden gecreëerd. Deze kloof onderstreept de noodzaak van productiviteits-gedreven groei die zich vertaalt in een toename van werkgelegenheid.

Ter ondersteuning van de lange-termijn banenagenda heeft de Wereldbank een driepijlerstrategie ontwikkeld. De eerste pijler, gericht op het versterken van menselijk kapitaal, stond centraal tijdens de Jaarvergadering van oktober 2025. Tijdens de komende Voorjaarsvergadering staat de tweede pijler centraal: *Building Prosperity through Policy*. Deze pijler richt zich op de kwaliteit van beleid en regelgeving als randvoorwaarde voor duurzame economische ontwikkeling. De derde pijler van de strategie betreft mobilisatie van privaat kapitaal, waarin de private sector takken van de Wereldbankgroep, *International Finance Corporation* (IFC) en de *Multilateral Investment Guarantee Agency* (MIGA), een belangrijke rol spelen.

Het Koninkrijk steunt de inclusieve groei-agenda van de Wereldbank langs bovengenoemde drie pijlers. Het Koninkrijk onderschrijft de noodzaak dat naast productiviteitsgroei in arbeidsintensieve sectoren ook naar bredere institutionele hervormingen in klantlanden moet worden gekeken. Immers om private investeringen aan te trekken dienen landen te beschikken over duidelijke wetgeving, voorspelbare belastinginning, effectief bestuur en transparante instituties. Waar deze fundamenteen aanwezig zijn, nemen investeringen toe, groeien economieën en verbeteren kansen op werkgelegenheid, in het bijzonder voor jongeren. Het Koninkrijk stimuleert in het bijzonder initiatieven van de Wereldbank in klantlanden zoals het verbeteren van wet- en regelgeving, goed bestuur, kwalitatief hoogwaardig beleidsontwikkeling en modernisering van rechtspraak via digitalisering etc.

Het Koninkrijk verwelkomt deze focus en zal benadrukken dat ondersteuning van de Wereldbank zich primair moet richten op het versterken van beleidsfundamenten, waaronder instituties, rechtszekerheid en uitvoeringscapaciteit.

Klimaat en water

Klimaatverandering vormt een systemisch risico voor economische ontwikkeling en mondiale stabiliteit. Extreme weersomstandigheden, droogte en zeespiegelstijging ondermijnen bestaanszekerheid, vergroten armoede en kunnen conflicten, ontheemding en migratie aanjagen, ook rondom Europa. Ook speelt duurzame energievoorziening een belangrijke

rol in het stimuleren van economische groei en werkgelegenheid. Het Koninkrijk acht het daarom van belang dat klimaatadaptatie en -mitigatie integraal onderdeel blijven van het werk van de Wereldbank, in lijn met haar missie. De Wereldbankgroep verstrekke in 2024 circa USD 44 miljard aan klimaatfinanciering. Gezien deze schaal zal het Koninkrijk aandringen op tijdige duidelijkheid over een volwaardige en ambitieuze opvolger van het *Climate Change Action Plan* (CCAP), inclusief voortzetting van de afspraak dat 45% van de totale financiering van de Wereldbank klimaatrelevant is. Het Koninkrijk benadrukt dat klimaatfinanciering effectief, meetbaar en additioneel moet zijn en moet bijdragen aan structurele weerbaarheid, onder meer via duurzame energie, klimaatresistente infrastructuur en institutionele versterking.

De Wereldbank organiseert tijdens de vergadering een groot evenement over water. De nieuwe waterstrategie (*Water Sector Implementation Program*) van de Wereldbank vormt hierbij het uitgangspunt. De Wereldbank beoogt hiermee de waterzekerheid van 400 miljoen mensen richting 2030 te bevorderen, onder meer via betere toegang tot veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen, sterker waterbeheer in de landbouw, en vergroting van weerbaarheid tegen overstromingen en droogte. Voor het Koninkrijk is water een strategische prioriteit. Als deltaland beschikt Nederland over internationaal erkende expertise op het gebied van waterbeheer, klimaatadaptatie en geïntegreerde gebiedsontwikkeling. Versterking van waterbeheer draagt bij aan voedselzekerheid, gezondheidsbescherming, armoedevermindering en stabiliteit in kwetsbare regio's en kan migratiedruk verminderen door perspectief te versterken, ook in de contexten van langdurige vluchtelingencrisis. Het Koninkrijk verwelkomt de waterstrategie en zal met de Wereldbank verkennen hoe de samenwerking op water en deltatechnologie verder kan worden verdiept, onder meer door betere positionering van Nederlandse waterbedrijven bij aanbestedingen en door te bezien of een kennis- en samenwerkingsorgaan, zoals een *Center of Excellence* voor water(management) in Nederland, toegevoegde waarde kan hebben.

Financiële fundamenten en mondiale schuldenproblematiek

De Wereldbank concludeerde onlangs dat tussen 2022 en 2024 ongeveer USD 741 miljard méér uit ontwikkelingslanden wegvloede via rente en aflossingen dan er binnenkwam aan nieuwe financiering – de grootste netto-uitstroom in meer dan vijftig jaar.⁴ In dit kader is het positief dat de schuldhoudbaarheidsanalyses van de Wereldbank en het IMF de afgelopen jaren zijn gestabiliseerd, zij het op een hoog niveau, mede door prudent macro-economisch beleid in een aantal klantlanden. Hoewel schuldenniveaus zijn gestabiliseerd, verkeren veel lage-inkomenslanden nog steeds in financieel benarde posities waardoor noodzakelijk investeringen in scholing of gezondheid worden uitgesteld.

Ter ondersteuning van landen die een acute liquiditeitsdruk ervaren, steunt het Koninkrijk de strategie van de Wereldbank en het IMF (*Three-Pillar Approach to Address Debt Vulnerabilities*). Deze strategie heeft als doel structurele hervormingen te bevorderen, aanvullende financiering zeker te stellen en lagere financieringskosten te bewerkstelligen. Nederland ondersteunt landen hierbij actief via technische assistentie, en heeft hierbij bijzondere aandacht voor het belang van schuldentransparantie, onder meer via het *Data for Decisions* (D4D)-programma van het IMF (versterking statistiekdiensten) en via de *Debt Management Facility* (DMF) van de Wereldbank (bevordering schuldtransparantie wereldwijd).

⁴ International Debt Report 2025: <https://www.worldbank.org/en/programs/debt-statistics/ldr/products>

Daarnaast bepleit het Koninkrijk dat met de herziening van het schuldenraamwerk, de Wereldbank en het IMF meer aandacht moeten hebben voor schuldentransparantie, klimaatrisico's en binnenlandse schulden.

Fragiliteit, conflict en geweld

Ongeveer een derde van de financiering van de Wereldbank gaat naar landen en regio's die worden geconfronteerd met fragiliteit, conflict en geweld door de spillovereffecten van langdurige vluchtelingencrises. Om deze problematiek zo effectief mogelijk te adresseren heeft de Wereldbank haar strategie recent herzien, na afloop van de vorige periode (2020–2025). De nieuwe aanpak bouwt voort op geleerde lessen en legt meer nadruk op risicopreventie, versterkte samenwerking met partners en gerichte inzet op landen met politieke wil of beleidsmomentum. Ook in fragiele situaties richt de Wereldbank haar programmering nadrukkelijk op het bevorderen van werkgelegenheid.

Het Koninkrijk ondersteunt deze strategie en acht het essentieel dat het werk van de Wereldbank bijdraagt aan stabiliteit en veerkracht. Daarbij zijn toepassing van een fragiliteitslens (het monitoren van spanningen maar ook de impact die programma's mogelijk hebben op een (ontluikende) lokale conflictdynamiek) en betrokkenheid van nationale en lokale actoren van groot belang. Voor duurzame economische perspectieven is bovendien een verbeterd ondernemings- en investeringsklimaat cruciaal. Daarbij speelt regelgeving die voorspelbaar is en wordt gehandhaafd een centrale rol, evenals fysieke veiligheid en een aan regels gebonden professionele veiligheidssector.

Ook de regionale dimensie verdient aandacht, onder meer door beter inzicht in vluchtelingenstromen en integratie daarvan in nationale systemen, om destabiliserende spillovereffecten te beperken.

IDA

Tijdens de Voorjaarsvergadering wordt een update verwacht over de implementatie van IDA21, waaronder de voortgang van de besteding van middelen uit de eenentwintigste aanvulling die per 1 juli 2025 beschikbaar zijn gesteld. Het Koninkrijk hecht eraan dat het programma conform de afspraken in het *Replenishment Report* uit 2025 wordt uitgevoerd. Voor het Koninkrijk zijn prioritaire afspraken uit dit rapport de focus op wereldwijde stabiliteit en economische activiteit, de samenhang tussen water, voedsel en klimaatadaptatie, en het bevorderen van beter schuldbeleid en efficiëntere belastinginning.

IDA is voor het Koninkrijk een belangrijk instrument om lage-inkomenslanden te ondersteunen in perioden van crisis en transitie, bijvoorbeeld bij klimaatimpact en conflicten, en tegelijk economische activiteit en stabiliteit te bevorderen. De resultaten van de twintigste IDA-ronde (IDA20), die in juni 2025 afliep, onderstrepen dit. Met USD 23,5 miljard aan donorbijdragen realiseerde de Wereldbank een financieringsenvelop van USD 97,4 miljard. Door leningen op de kapitaalmarkt aan te trekken genereert IDA voor elke donoreuro daarmee circa vier euro aan ontwikkelingsfinanciering. De resultaten zijn aanzienlijk: 54 miljoen mensen kregen toegang tot elektriciteit, 36 miljoen mensen werden ondersteund bij het vinden van werk, 122 miljoen mensen bereikten sociale beschermingsprogramma's en 138 miljoen mensen kregen toegang tot internet. Daarnaast werd in 60 landen de rampenparaatheid versterkt en kregen 200 miljoen mensen in fragiele en conflictgevoelige gebieden toegang tot essentiële diensten zoals gezondheidszorg en onderwijs. Dit zijn essentiële voorwaarden om een beter bestaan op te bouwen en economische groei

en sociale ontwikkeling te realiseren, wat doorwerkt in internationale economische activiteit, waar donorlanden, zoals Nederland van profiteren.

Het Koninkrijk verwelkomt deze resultaten en is tevredenheid over de impact die onder IDA20 is bereikt. Tegelijkertijd blijft het Koninkrijk bijzondere aandacht vragen voor thema's zoals private-sectorontwikkeling en werkgelegenheid, schuldbeheer en belastinginning, waterbeheer en voedselzekerheid, migratie en opvang in de regio, en het versterken van stabiliteit en veiligheid. Daarnaast hecht het Koninkrijk waarde aan de financiële prikkels die IDA-financiering biedt aan landen om beleidshervormingen door te voeren. De koppeling van financiering aan beleidshervormingen vergroot de ontwikkelingsimpact van IDA. De speciale thematische inzet via separate loketten is een efficiënt middel om IDA-activiteiten in lijn te brengen met de belangen van het Koninkrijk. Prioritair is het IDA-loket dat ondersteuning biedt aan gastgemeenschappen en de opvang van vluchtelingen financiert. Hiermee draagt IDA bij aan opvang in de regio en stabiliteit.